

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 29ης Μαΐου 1990

σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων (τέταρτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(90/269/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118Α,

την πρόταση της Επιτροπής (1), που υποβλήθηκε μετά από διαβούλευση με τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2),

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3),

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 118Α της συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγία, τις ελάχιστες προδιαγραφές για την προώθηση της βελτίωσης, ιδίως του χώρου της εργασίας, προκειμένου να εξασφαλισθεί καλύτερο επίπεδο προστασίας της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι, σύμφωνα με αυτό το άρθρο, αυτές οι οδηγίες αποφεύγουν την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμά της στον τομέα της ασφαλείας, της υγιεινής και της υγείας στον τόπο εργασίας (4), προβλέπει την έκδοση οδηγιών για τη διασφάλιση της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 21ης Δεκεμβρίου 1987, για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στο χώρο εργασίας (5), σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να του υποβάλει, σε σύντομο χρονικό διάστημα, οδηγία σχετικά με την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από τη χειρωνακτική διακίνηση βαρέων φορτίων·

ότι η τήρηση των ελαχίστων προδιαγραφών οι οποίες εξασφαλίζουν καλύτερο επίπεδο ασφαλείας και υγείας στον τόπο εργασίας είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι η παρούσα οδηγία είναι μια ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του

Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (6)· ότι, ως εκ τούτου, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων με την επιφύλαξη περισσότερο δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί ένα συγκεκριμένο στοιχείο στα πλαίσια της πραγμάτωσης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς·

ότι, δυνάμει της αποφάσεις 74/325/ΕΟΚ (7), η Επιτροπή ζητεί τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια, την Υγιεινή και την Προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας, προκειμένου να διατυπώσει προτάσεις στον τομέα αυτόν,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΜΕΡΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, που είναι η τέταρτη ειδική οδηγία, κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων.

2. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως σ' ολόκληρο τον τομέα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη περισσότερο δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 2

Ορισμός

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως χειρωνακτική διακίνηση φορτίων νοείται κάθε μετατόπιση ή στήριξη φορ-

(1) ΕΕ αριθ. C 117 της 4. 5. 1988, σ. 8

(2) ΕΕ αριθ. C 326 της 9. 12. 1988, σ. 137 και ΕΕ αριθ. C 96 της 17. 4. 1990, σ. 82.

(3) ΕΕ αριθ. C 318 της 12. 12. 1988, σ. 37.

(4) ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 3.

(5) ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 1.

(6) ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 1.

(7) ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 15.

τίου, από έναν ή περισσότερους εργαζόμενους, όπως η ανύψωση, η απόθεση, η ώθηση, η έλξη, η ώθηση ή η μετακίνηση βάρους, η οποία, λόγω των χαρακτηριστικών της ή εξαιτίας δυσμενών εργονομικών συνθηκών, παρουσιάζει κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων.

ΤΜΗΜΑ II

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3

Γενική διάταξη

1. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά μέτρα ή χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα και ιδίως τους κατάλληλους μηχανικούς εξοπλισμούς, προκειμένου να αποφευχθεί η ανάγκη χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων από τους εργαζομένους.

2. Όταν δεν μπορεί να αποφευχθεί η χειρωνακτική διακίνηση φορτίων από εργαζομένους, ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά μέτρα, χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα ή παρέχει στους εργαζόμενους τα μέσα αυτά ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος που διατρέχουν κατά τη χειρωνακτική διακίνηση των φορτίων αυτών, λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα I.

Άρθρο 4

Οργάνωση των θέσεων εργασίας

Σε όλες τις περιπτώσεις που είναι αναπόφευκτη η χειρωνακτική διακίνηση φορτίων από τον εργαζόμενο, ο εργοδότης οργανώνει τις θέσεις εργασίας κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η διακίνηση αυτή να είναι η ασφαλέστερη και η πλέον υγιεινή, και:

- αξιολογεί, ει δυνατόν εκ των προτέρων, τους όρους ασφαλείας και υγείας του εν λόγω τύπου εργασίας, εξετάζοντας ιδίως τα χαρακτηριστικά του φορτίου και λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα I
- μεριμνά για την αποφυγή ή τη μείωση των κινδύνων, ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα του εργαζομένου λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα, εξετάζοντας ιδίως τα χαρακτηριστικά του εργασιακού περιβάλλοντος και τις απαιτήσεις της εργασίας και λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα I.

Άρθρο 5

Ρόλος του παραρτήματος II

Για την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο β), του άρθρου 14 και του άρθρου 15 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το παράρτημα II.

Άρθρο 6

Ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή, κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, όσον αφορά την προστασία της ασφάλειας και της υγείας.

Οι εργοδότες οφείλουν να μεριμνούν ώστε να παρέχονται στους εργαζόμενους ή/και τους εκπροσώπους τους γενικές υποδείξεις και, όποτε είναι δυνατό, ακριβείς πληροφορίες σχετικά με:

- το βάρος ενός φορτίου,
- το κέντρο βάρους της βαρύτερης πλευράς, εφόσον το περιεχόμενο μιας συσκευασίας είναι έκκεντρα τοποθετημένο.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργοδότες οφείλουν να μεριμνούν ώστε οι εργαζόμενοι να λαμβάνουν, επιπλέον, επαρκή εκπαίδευση και ακριβή ενημέρωση όσον αφορά την ορθή χειρωνακτική διακίνηση φορτίων και τους κινδύνους που διατρέχουν, ιδιαίτερα όταν οι δραστηριότητες αυτές δεν εκτελούνται κατά τρόπο σωστό από τεχνική άποψη, λαμβάνοντας υπόψη τα παραρτήματα I και II.

Άρθρο 7

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους και επιτρέπουν τη συμμετοχή τους, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, στο πλαίσιο των θεμάτων που καλύπτει η παρούσα οδηγία και τα παραρτήματα αυτής.

ΤΜΗΜΑ III

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 8

Προσαρμογή των παραρτημάτων

Οι προσαρμογές αυστηρά τεχνικού χαρακτήρα των παραρτημάτων I και II σε συνάρτηση με την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών ρυθμίσεων ή προδιαγραφών ή των γνώσεων στον τομέα της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων, θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 9

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1992.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν κάθε τέσσερα χρόνια έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων της παρούσας οδηγίας αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στον τόπο εργασίας.

4. Η Επιτροπή υποβάλλει περιοδικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τι παραγράφους 1, 2 και 3.

Άρθρο 10

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 29 Μαΐου 1990.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

B. AHERN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

[άρθρο 3 παράγραφος 2 άρθρο 4 στοιχεία α) και β) και άρθρο 6 παράγραφος 2]

1. Χαρακτηριστικά του φορτίου

Η χειρωνακτική διακίνηση ενός φορτίου μπορεί να ενέχει σοβαρό κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα όταν το φορτίο:

- είναι υπερβολικά βαρύ ή υπερβολικά μεγάλο,
- είναι ογκώδες ή δύσκολο στο πιάσιμο,
- βρίσκεται σε ασταθή ισορροπία ή έχει περιεχόμενο που μπορεί να μετατοπιστεί,
- βρίσκεται σε θέση που επιβάλλει το πιάσιμο ή το χειρισμό του σε απόσταση από τον κορμό ή με σκυμμένο ή στραμμένο πλαγίως τον κορμό,
- ενδέχεται, λόγω του εξωτερικού του σχήματος ή/και της σύστασής του, να προκαλέσει κακώσεις στον εργαζόμενο, ιδίως σε περίπτωση πρόσκρουσης.

2. Απαιτούμενη σωματική προσπάθεια

Η σωματική προσπάθεια μπορεί να ενέχει κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα εάν:

- είναι υπερβολικά σημαντική,
- μπορεί να καταβληθεί μόνο με στροφή του κορμού,
- μπορεί να συνεπάγεται απότομη μετακίνηση του φορτίου,
- καταβάλλεται με το σώμα σε ασταθή θέση.

3. Χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας

Τα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο, ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα, στις εξής περιπτώσεις:

- αν ο ελεύθερος χώρος, ιδίως, κατά την κατακόρυφη έννοια, είναι ανεπαρκής για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας,
- αν το δάπεδο είναι ανώμαλο και συνεπώς παρουσιάζει κινδύνους πρόσκοψης ή είναι ολισθηρό για τα υποδήματα του εργαζόμενου,
- η τοποθεσία ή ο χώρος εργασίας δεν επιτρέπει στον εργαζόμενο να διακινήσει χειρωνακτικά το φορτίο σε ασφαλές ύψος ή με καλή στάση του σώματός του,
- αν το δάπεδο ή το επίπεδο πάνω στο οποίο εκτελείται η εργασία είναι ανισοϋψή, γεγονός που συνεπάγεται το χειρισμό του φορτίου σε διάφορα επίπεδα,
- αν το δάπεδο ή το σημείο στήριξης είναι ασταθή,
- αν η θερμοκρασία, η υγρασία ή η κυκλοφορία του αέρα είναι ακατάλληλες.

4. Απαιτήσεις της εργασίας

Η εργασία μπορεί επίσης να ενέχει κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα όταν έχει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- υπερβολικά συχνές ή παρατεταμένες σωματικές προσπάθειες που επηρεάζουν τη σπονδυλική στήλη,
- ανεπαρκή χρόνο σωματικής ανάπαυσης ή ανάκτησης δυνάμεων,
- υπερβολικές αποστάσεις ανύψωσης, καταβίβασης ή μεταφοράς,
- ρυθμό εργασίας που επιβάλλεται από διαδικασία που δεν μπορεί να ρυθμίσει ο εργαζόμενος.

(*) Για να γίνει ανάλυση στην οποία θα λαμβάνονται υπόψη κολλές παράμετροι, μπορούν να ληφθούν ταυτόχρονα υπόψη τα διάφορα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα I και II.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (*)**ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ***(άρθρα 5 και 6 παράγραφος 2)*

Ο εργαζόμενος μπορεί να διατρέξει κίνδυνο στις εξής περιπτώσεις:

- ακατάλληλη σωματική διάπλαση για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου,
- ακαταλληλότητα των ενδυμάτων, των υποδημάτων ή άλλων προσωπικών ειδών που φέρει ο εργαζόμενος,
- ανεπάρκεια ή ακαταλληλότητα των γνώσεων ή της εκπαίδευσης.

(*) Για να γίνει ανάλυση στην οποία θα λαμβάνονται υπόψη πολλές παράμετροι, μπορούν να ληφθούν ταυτόχρονα υπόψη τα διάφορα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ.